

Мистецтво академічного
письма:
від чернетки до публікації

Чому це важливо

Академічне письмо — ключ до наукової видимості.

Це не лише про мову, а про мислення, структуру, логіку й етику.

Від якості тексту залежить:

- публікаційний успіх;
- індексація у наукометричних базах;
- сприйняття науковця у світовій спільноті.

Академічне письмо = інструмент дослідника, який:

- формує наукову ідентичність;
- допомагає артикулювати ідею, метод, результати;
- є основою наукової комунікації — від грантів до міжнародних виступів.

Мета публікаційної активності

Обов'язкова форма наукової комунікації

Отримання нових знань

Елемент наукової роботи

Що необхідно для якісної статті?

Слідкувати за науковими публікаціями у сфері вашої компетенції

Визначитися з науковим виданням

Не бути осторонь комунікацій у відповідних соціальних мережах (Mastodon, ResearchGate)

Важливість якісної наукової статті

1. Репутація автора

Якісна стаття демонструє наукову зрілість, компетентність і вміння вести аргументований виклад.

2. Видимість у науковому просторі

Якісно написані статті легше публікуються в рецензованих журналах (Scopus, Web of Science), підвищує цитованість, індексацію та науковий вплив.

3. Комунікація з науковою спільнотою

Стаття — це основна форма наукової комунікації, що дає змогу донести ідеї до колег, викликати дискусії, створити наукову співпрацю.

4. Основний інструмент оцінки дослідника

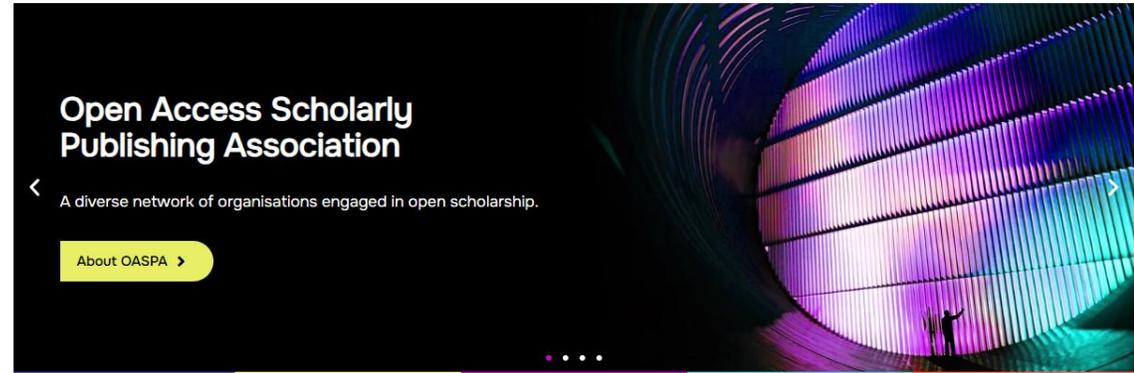
Використовується для оцінки ефективності науковців, установ, країн.

5. Участь у грантових конкурсах і проектах

Якісні публікації — вимога при подачі на Horizon Europe, Erasmus+, національні наукові конкурси, та доказ здатності реалізовувати проекти на високому рівні.

<https://www.oaspa.org/>

European Science Editing

e1

November 2018; 44(4)

DOI:10.20316/ESE.2018.44.e1.ua

**European
Association of
Science
Editors**

EASE

**Рекомендації ЄАНР (Європейської
асоціації наукових редакторів)
для авторів і перекладачів наукових
статей англійською мовою**

[https://ease.org.uk/publications/
author-guidelines-authors-and-
translators/](https://ease.org.uk/publications/author-guidelines-authors-and-translators/)

Аналіз існуючих досліджень та наукова комунікація

Читання наукових статей

- Вивчайте найновіші публікації у своїй галузі
- Звертайте увагу на структуру, стиль, термінологію
- Визначайте, чого ще не досліджено

Збереження джерел і нотатки

- Використовуйте менеджери бібліографії: *Zotero*, *Mendeley*
- Створюйте власну тематичну бібліотеку статей
- Пишіть короткі нотатки після прочитання (що важливо, що спірно)

Спілкування з науковою спільнотою

- Обговорюйте ідеї з керівником, колегами, на семінарах
- Підписуйтеся на дослідників у *ResearchGate*, *Google Scholar*, *ORCID*
- Не бійтеся ставити запитання й шукати співпрацю

 Добре написана стаття починається з глибокого розуміння теми й активного діалогу з іншими науковцями.

Як створюється наукова стаття: системний підхід

Етапи роботи над текстом:

1. Визначення проблеми та мети.
2. Формування гіпотези і вибір методів.
3. Пошук та аналіз джерельної бази.
4. Написання чернетки — від загального до конкретного.
5. Редагування, адаптація до вимог журналу.
6. Подання, рецензування, доопрацювання.

Вимоги міжнародних видавництв

- ✓ Чітка логіка, академічна структура.
- ✓ Англійська мова подача (граматика + академічний стиль).
- ✓ Дотримання етики: авторство, дані, унікальність.
- ✓ Ясна англійська (Plain Academic English).
- ✓ Відповідність тематиці журналу (scope).

Наукова новизна

 Новизна — це те, що відрізняє вашу роботу від усіх попередніх.

Запитайте себе:

- Яке питання я вирішую вперше?
- Які методи або підходи я використовую по-новому?
- Що отримає наукова спільнота після цієї статті?

Підготовка рукопису

Дотримуйтеся структури (IMRaD):

Вступ (Introduction): постановка проблеми, мета, актуальність

Методи (Methods): як саме проводилось дослідження

Результати (Results): чітко й об'єктивно подані дані

Обговорення (Discussion): інтерпретація, порівняння, висновки

Ясність і логічність викладу

Кожен абзац має розкривати одну думку

Вживайте чіткі формулювання, академічну мову

Уникайте зайвих складних конструкцій

Дотримуйтеся вимог обраного журналу

Обсяг, стиль, шрифт, оформлення таблиць/ілюстрацій

Формат цитування (APA, MLA, Chicago тощо)

Перевірка на плагіат і самоплагіат

Корисні інструменти:

Мовні редактори (Grammarly, DeepL Write)

Менеджери бібліографії (Zotero, Mendeley)

Check-list журналу перед подачею

Що зазвичай входить до check-list'у:

Чи відповідає стаття тематиці журналу?

– Перевірити aims & scope (цілі й тематику) журналу.

Чи дотримано вимог до структури та обсягу?

– Обмеження щодо кількості слів, сторінок, ілюстрацій тощо.

Чи оформлено список літератури у потрібному стилі?

– Наприклад, APA, Harvard, Vancouver.

Чи правильно підписано таблиці, рисунки, формули?

– І чи вони згадуються в тексті.

Чи дотримано вимог до анотації та ключових слів?

– Часто анотація має обмеження за кількістю слів.

Чи додано всі супровідні документи?

– Cover letter, декларації про конфлікт інтересів, дозволи на використання даних.

Чи немає плагіату чи самоплагіату?

– Варто перевірити текст спеціальними сервісами.

Чи всі автори погоджені та правильно зазначені?

– Вірно вказані імена, ORCID, афіліації.

◆ 1. Вступ (Introduction)

- Постановка проблеми
- Огляд попередніх досліджень
- Наукова новизна
- Мета та завдання

✦ *Порада: сформулюйте чітку мету та покажіть, чому ваше дослідження важливе.*

◆ 2. Методи та результати (Methods & Results)

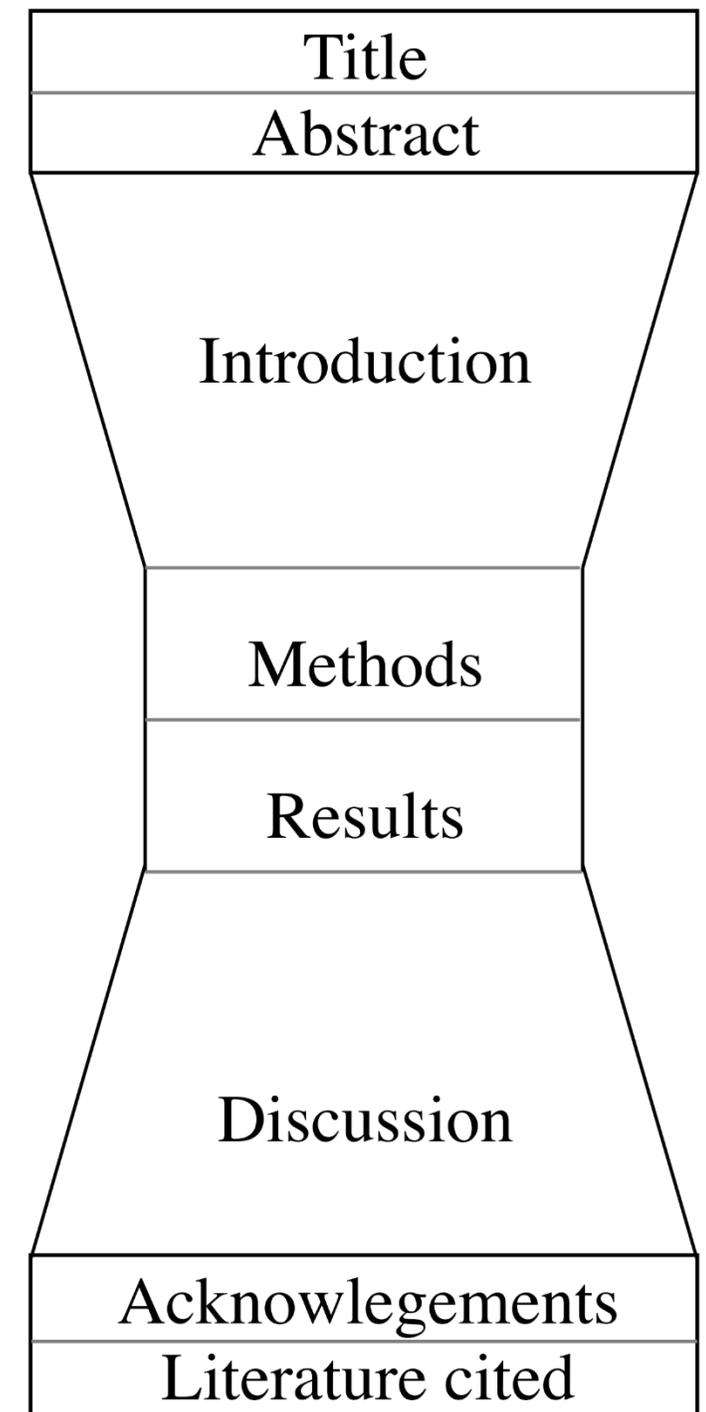
- Опис методів (мають бути відтворювані)
- Надійність і валідність
- Результати у вигляді таблиць, графіків, діаграм

✦ *Порада: уникайте «сирих» даних — подавайте результати зрозуміло й структуровано.*

◆ 3. Обговорення та висновки (Discussion & Conclusions)

- Інтерпретація результатів
- Порівняння з літературою
- Обмеження дослідження
- Пропозиції для майбутніх досліджень
- Висновки – коротко, по суті

✦ *Порада: покажіть, як ваше дослідження змінює чи доповнює наявні знання.*

Етичні аспекти в науковому публікуванні

Академічна доброчесність

- Уникнення плагіату та самоплагіату
- Добросовісне посилання на джерела
- Відповідальність за достовірність даних

Авторство та внесок

- Автором вважається той, хто зробив значущий інтелектуальний внесок
- Уточнюйте, хто за що відповідає (CRediT taxonomiy)

Конфлікт інтересів

- Обов'язкове розкриття потенційних фінансових, особистих або професійних впливів

Етичне погодження досліджень

- Дотримання етичних норм при роботі з людьми, тваринами, персональними даними
- Необхідність дозволів від етичних комітетів (якщо потрібно)

Етичність — це основа довіри до наукової спільноти. Дотримання стандартів — обов'язкова умова публікації.

Принципи COPE: Етика наукового публікування

◆ Чесність

– Усі сторони (автори, рецензенти, редактори) мають діяти прозоро та доброчесно.

◆ Прозорість

– Ясні правила для авторства, рецензування, редагування та відкритого доступу.

◆ Дотримання стандартів

– Високі редакторські стандарти, перевірка на плагіат, достовірність даних.

◆ Конфіденційність

– Захист даних рецензентів і авторів під час редагування та рецензування.

◆ Усунення конфліктів інтересів

– Розкриття будь-яких особистих або професійних впливів на процес публікації.

◆ виправлення помилок і ретракція

– Чітка процедура для виправлення або відкликання статей у разі порушень.

◆ Справедливе ставлення

– Рішення щодо публікації не повинні залежати від статі, національності, віку чи інституції автора.

Плагіат — не лише копіювання тексту.

Це також:

- повторне використання власних матеріалів без посилання;
- фальсифікація або фабрикація даних;
- приховування джерел.

Як уникнути:

- Використовуйте **цитування** (APA, Chicago тощо).
- Перевіряйте текст антиплагіатними сервісами.
- Посилайтесь навіть на «очевидні» ідеї, якщо вони не ваші.

Як відібрати журнали ?

data

Journal name/abbreviation, ISSN/eISSN, category, publisher, country/region

 Already have a manuscript?
Find relevant, reputable journals for potential publication of your research using Manuscript matcher. [Match my manuscript](#)

See full listings and refine your search by

 Journals Categories Publishers Countries/Regions

<https://jcr.clarivate.com/jcr/home>

21,494 journals Journal name/abbreviation, ISSN/eISSN, category, publisher, country/region [Copy query link](#) [Export](#)

Indicators: Default [Customize](#)

Journal name	ISSN	eISSN	Category	Total Citations	2021 JIF	JIF Quartile	2021 JCI	% of OA Gold
☐ CA-A CANCER JOURNAL FOR CLINICIANS	0007-9235	1542-4863	ONCOLOGY - SCIE	61,124	286.130	Q1	68.74	89.16 %
☐ LANCET	0140-6736	1474-547X	MEDICINE, GENERAL & INTERNAL - SCIE	403,222	202.731	Q1	21.87	21.98 %
☐ NEW ENGLAND JOURNAL OF MEDICINE	0028-4793	1533-4406	MEDICINE, GENERAL & INTERNAL - SCIE	506,071	176.082	Q1	22.47	0.00 %
☐ JAMA - JOURNAL OF THE AMERICAN MEDICAL ASSOCIATION	0098-7484	1538-3598	MEDICINE, GENERAL & INTERNAL - SCIE	242,430	157.375	Q1	10.46	1.49 %
☐ NATURE REVIEWS MOLECULAR CELL BIOLOGY	1471-0072	1471-0080	CELL BIOLOGY - SCIE	66,072	113.915	Q1	8.39	2.16 %
☐ NATURE REVIEWS DRUG DISCOVERY	1474-1776	1474-1784	Multiple	47,615	112.288	Q1	9.76	1.69 %
☐ NATURE REVIEWS IMMUNOLOGY	1474-1733	1474-1741	IMMUNOLOGY - SCIE	67,752	108.555	Q1	7.56	1.08 %
☐ Lancet Respiratory Medicine	2213-2600	N/A	Multiple	29,214	102.642	Q1	13.32	11.97 %
☐ BMJ - British Medical Journal	0959-535X	1756-1833	MEDICINE, GENERAL & INTERNAL - SCIE	183,671	96.216	Q1	7.45	81.56 %

Відкритий доступ VS передплатний журнал

Види «Open Access»

Перевірте політику журналу

Journal Observatory

<https://app.journalobservatory.org/>

Gold «золотий доступ»	<p>Автор публікує статтю в Інтернет-журналі з відкритим доступом. Більшість таких статей публікуються у гібридних виданнях, які надають доступ до деяких робіт та розповсюджуються завдяки підписці. Видавець надає безкоштовний доступ до наукового контенту в Інтернеті. Як правило публікацію оплачує автор, установа, а не читач.</p> <p>Преваги</p> <ul style="list-style-type: none">•Робить статтю доступною з моменту публікації•Рецензування•Широкі права на ознайомлення зі статтею, можливість її завантаження•Зберігання в цифрових архівах•Рівень видимості позитивно впливає на рівень цитування
Hybrid Gold	<p>Вчений публікується у традиційних журналах, які можуть пропонувати золотий відкритий доступ, сплачуючи лише публікаційний збір. Доступ надається всім читачам одразу, як тільки стаття з'являється в Інтернеті.</p>
Green «зелений доступ»	<p>Автор публікує статтю у виданні, а потім самостійно депонує копію у безоплатному тематичному або інституційному сховищі чи сайті науково-дослідної установи, що фінансувала роботу. Процес депонування характеризується зберіганням чого-небудь (цінності, документи, статті). Багато зарубіжних бібліотек мають такі сховища. Green OA є безоплатним для автора, але певні видавці можуть стягувати плату за деякі послуги (ліцензію, друковану версію тощо).</p>
Bronze «бронзовий» доступ	<p>Статті доступні на сайтах видання одразу після публікації або ембарго, але вони не мають ліцензії на повторне користування.</p> <p>Довідка: важливо, щоб кожна стаття з відкритим доступом супроводжувалась ліцензією. Її відсутність передбачає вільне прочитання роботи, але її не можна використовувати повторно у презентаціях, у текстах курсових тощо.</p> <p>Багато дослідників не вважають бронзовий доступ відкритим, адже видавець може припинити доступ у будь-який час. І саме ліцензія передбачає те, що стаття буде точно знаходитися у відкритому доступі.</p>
Алмазний (платиновий) доступ	<p>Автор і видавець нічого не сплачують. Ця модель підходить університетами, які беруть на себе витрати на публікацію в межах існуючого бюджету та місії ЗВО.</p>

- Препринтом є наукова робота (стаття, доповідь, журнал, книга), що містить матеріали, які автор має намір опублікувати в якомусь виданні і з якими він хоче попередньо ознайомити певне коло фахівців, щоб обговорити з ними поставлені / розглянуті проблеми, уточнити матеріал тощо.
- На відміну від класичних рецензованих журналів роботи розміщуються тут авторами самостійно, і зміст цих робіт ніякої попередньої експертизи не проходить.

*найбільший безкоштовний архів
електронних публікацій наукових
статей та їх препринтів*

Метадані

REFERENCES

Submission and Publication Metadata

Submission Identifiers **References**

References
Enter each reference on a new line so that it can be extracted.

1. DSTU OHSAS 18002:2015. Systemy upravlinnia hihienolu ta bezpekoju pratsi. Osnovni pryntsypy vykonannya vymoh OHSAS 18001:2007 (OHSAS 18002:2008, IDT). [Chynnyi vid 2016-04-01]. Vyd. ofits. Kyiv: DP «UkrNDNTs», 2016
2. ISO 45001:2018. Occupational health and safety management systems. Requirements with guidance for use. URL: <https://www.iso.org/iso-45001-occupational-health-and-safety.html> (data zvernennia: 02.06.2021).
3. Pro zatverdzhennia kryteriiv, za yakymy otsiniuetsia stupin ryzyku vid provadzhennia hospodarskoi

OPEN REFERENCES

Crossref Cited-by

Crossref Reference Linking

To be able to check for the Crossref references DOIs you need to register this article DOI together with the extracted references with Crossref.

If you change an article's references after registering the DOI, you will need to register the article's DOI again and check again for the article references' DOIs.

Extracted References

The following references have been extracted and will be linked to the submission metadata.

DSTU OHSAS 18002:2015. Systemy upravlinnia hihienolu ta bezpekoju pratsi. Osnovni pryntsypy vykonannya vymoh OHSAS 18001:2007 (OHSAS 18002:2008, IDT). [Chynnyi vid 2016-04-01]. Vyd. ofits. Kyiv: DP «UkrNDNTs», 2016

ISO 45001:2018. Occupational health and safety management systems. Requirements with guidance for use. URL: <https://www.iso.org/iso-45001-occupational-health-and-safety.html> (data zvernennia: 02.06.2021).

Pro zatverdzhennia kryteriiv, za yakymy otsiniuetsia stupin ryzyku vid provadzhennia hospodarskoi diialnosti ta

ABSTRACTS

ORCID IDS

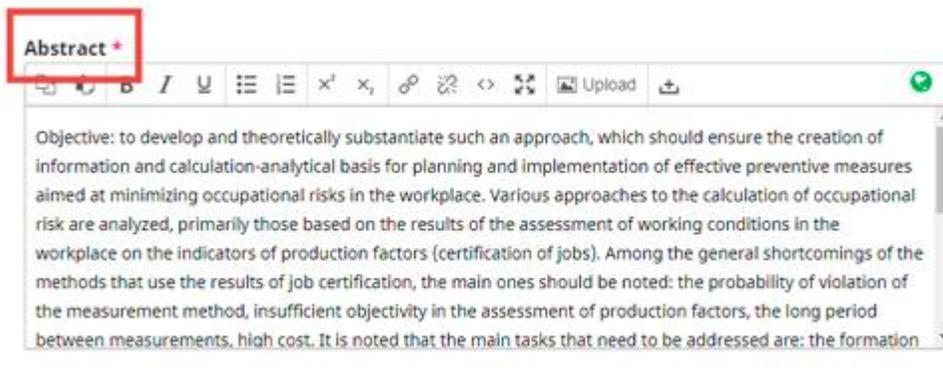
O. Kruzhilko
Public Agency "National Scientific and Research Institute of Industrial Safety
Occupational Safety and Health"
<https://orcid.org/0000-0001-8624-1515>
N. Volodchenkova
Technical university «Metinvest polytechnic», LLC, Mariupol, Ukraine

User Details

Homepage URL

ORCID ID

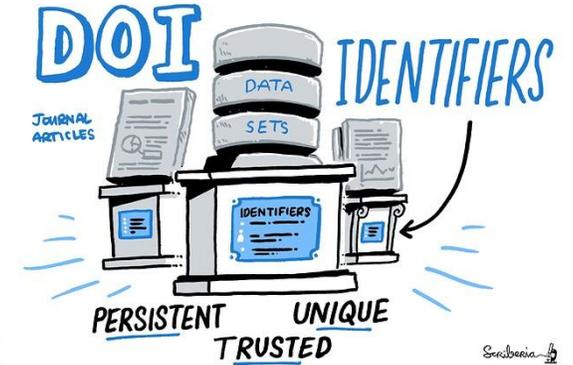
Affiliation

Abstract *

Objective: to develop and theoretically substantiate such an approach, which should ensure the creation of information and calculation-analytical basis for planning and implementation of effective preventive measures aimed at minimizing occupational risks in the workplace. Various approaches to the calculation of occupational risk are analyzed, primarily those based on the results of the assessment of working conditions in the workplace on the indicators of production factors (certification of jobs). Among the general shortcomings of the methods that use the results of job certification, the main ones should be noted: the probability of violation of the measurement method, insufficient objectivity in the assessment of production factors, the long period between measurements, high cost. It is noted that the main tasks that need to be addressed are: the formation

Що таке PIDs?

Постійний ідентифікатор (Persistent identifiers, PIDs)— це незмінне посилання на цифровий об'єкт, яке містить інформацію необхідну для його ідентифікації, перевірки та правильної локалізації даних досліджень. Як правило, постійні ідентифікатори містять набір метаданих, які описують конкретний цифровий об'єкт.

[Ukrainian Antarctic Journal](#) • [Open Access](#) • Volume 20, Issue 2, Pages 241 - 253 • 2022

Document type

Article • [Gold Open Access](#)

Source type

Journal

ISSN

17277485

DOI

10.33275/1727-7485.2.2022.702

[View more](#) ▾

Russian aggression against Ukraine: a new challenge facing Antarctic governance

[Fedchuk A.](#) [✉](#); [Cheberkus D.](#); [Zherebchuk S.](#)

[Save all to author list](#)

^a State Institution National Antarctic Scientific Center, Ministry of Education and Science of Ukraine, Kyiv, 01601, Ukraine

PIDs для
дослідників

ORCID

PIDs для
організацій

GRID

ROR

PIDs для
наукових
об'єктів

Digital Object
Identifier
(DOI)

ISSN

PIDs для науковців

ORCID (англ. Open Researcher and Contributor ID) — літерно-цифровий код для ідентифікації наукових та інших академічних авторів та співвиконавців наукових досліджень. ORCID покликаний вирішити проблему обрахування внеску конкретного автора в науку, бо ідентифікатор чітко пов'язує дослідника із його науковими працями, афіліаціями, проектами та іншими видами наукової активності.

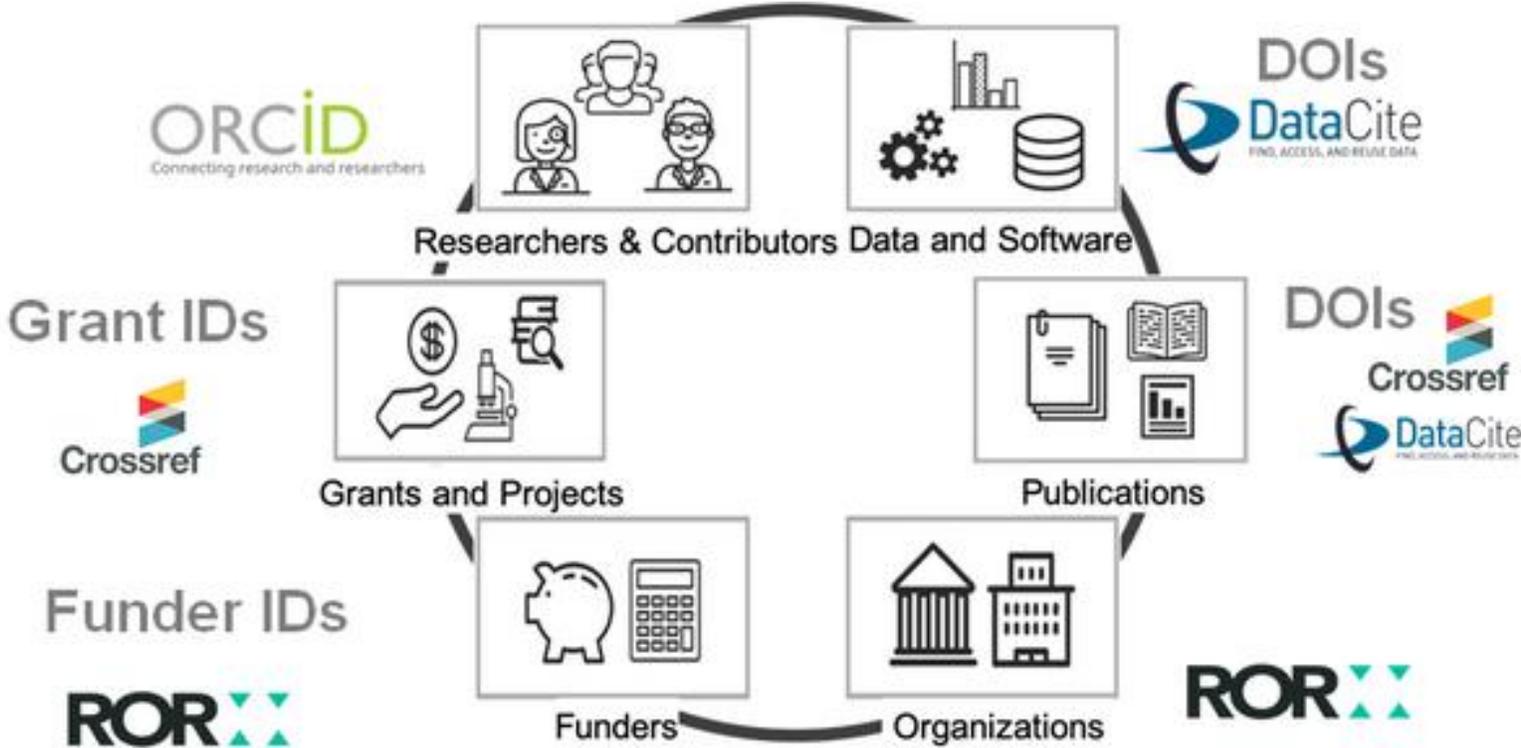

<https://orcid.org/0000-0001-2345-6789>

ORCID iD icon

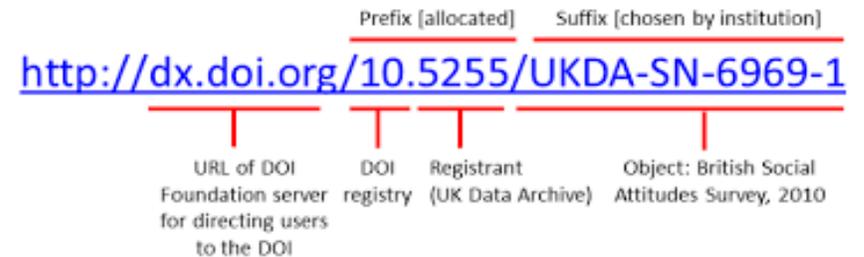
Text

PIDs та їх роль у імплементації положень Відкритої науки

PIDs для наукових об'єктів

Цифровий ідентифікатор об'єкта (DOI) є одним із встановлених цифрових PIDs для об'єктів у науковій сфері та дозволяє стійкий та однозначний доступ до текстових та нетекстових наукових об'єктів в Інтернеті. Схожий на ISBN, DOI ідентифікує об'єкт і локалізує його за допомогою URL, збереженого в метаданих. Таким чином, наукові об'єкти можуть бути надійно та стійко цитовані у стандартизованій формі.

Посилання DOI складається з двох частин - префікса і суфікса, які складаються із цифр та літер кириличного формату.

Префікс — видається реєстраційним агентством або його спонсорською організацією за умови підписання договору та сплати реєстраційного збору. Префікс ідентифікує видавництво. Це жорстка структура, внести зміни в набір цифр неможливо.

Суфікс — алфавітно-числовий рядок, що використовується внутрішньо видавцем для визначення електронного об'єкта призначається для кожного об'єкта видавцем. Як правило, суфікс ідентифікує об'єкт, рік видання, том, номер випуску, розташування об'єкта та ін. Суфікс може включати як букви так і цифри.

Переваги DOI для авторів та видавців

- ✓ Підвищення «видимості» статті
- ✓ Підвищення авторитетності журналу
- ✓ Відслідковування цитування статей (за допомогою cited-by)
- ✓ Інтеграція з міжнародними базами даних (Scopus, WoS, EBSCO, DOAJ і ін.)
- ✓ Інтеграція з ORCID, системами управління даними про наукові дослідження (CRIS-системи),
- ✓ інтеграція з бібліографічними менеджерами (Mendeley, Zotero) і сервісами пошуку плагіату
- ✓ загальноприйнятий стандарт, визнаний всіма провідними видавництвами світу

Переваги DOI для читачів

- ✓ Швидкий пошук статті в Інтернеті
- ✓ Перехід до оригінальної статті в один клік
- ✓ Гарантія правильного місцезнаходження певної статті в Інтернеті

**Digital
Object
Identifier**

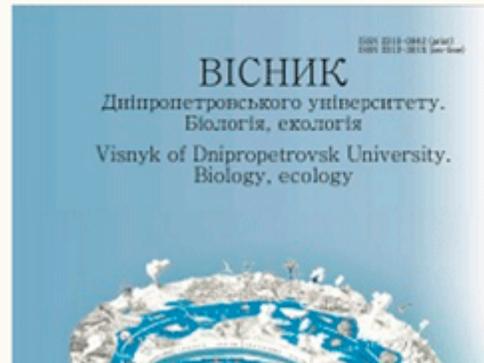

Vol 23, No 1 (2015)

Visnyk of Dnipropetrovsk University. Biology, ecology

DOI: [10.15421/01152201](https://doi.org/10.15421/01152201)

TABLE OF CONTENTS

USER

Username

Password

Remember

Login

OPEN
JOURNAL
SYSTEMS

**FONT
SIZE**

Для наукових видань України, відповідно до п.6 Порядку формування Переліку наукових фахових видань України (Наказ МОН № 32 від 15.01.2018) присвоєння кожному опублікованому матеріалу цифрового ідентифікатора DOI є обов'язковим.

Reference list entry: Journal article

Journal article: basic form; two authors; read online, with doi

Gaudio, J. L., & Snowdon, C. T. (2008). Spatial cues more salient than color cues in cotton-top tamarins (*Saguinus oedipus*) reversal learning. *Journal of Comparative Psychology*, 122, 441-444. doi: [10.1037/0735-7036.122.4.441](https://doi.org/10.1037/0735-7036.122.4.441)

Оформлення списку літератури

Програми для роботи з бібліографічною інформацією

Для чого?

- ✓ створення власноруч каталогу бібліографічних посилань;
- ✓ автоматизований збір і організація літературних посилань на основі баз даних, каталогів бібліотек і т. ін.;
- ✓ пошук інформації в межах бібліографічних підрозділів;
- ✓ інтегрування з текстовим редактором, що дозволяє автоматично вставляти та формувати літературні посилання та списки літератури;
- ✓ форматування списку літератури згідно з конкретними стилями (правилами) бібліографічного опису;
- ✓ форматування літературних посилань для їх експорту в інші програми та для обміну даними.

Які?

zotero

Moba

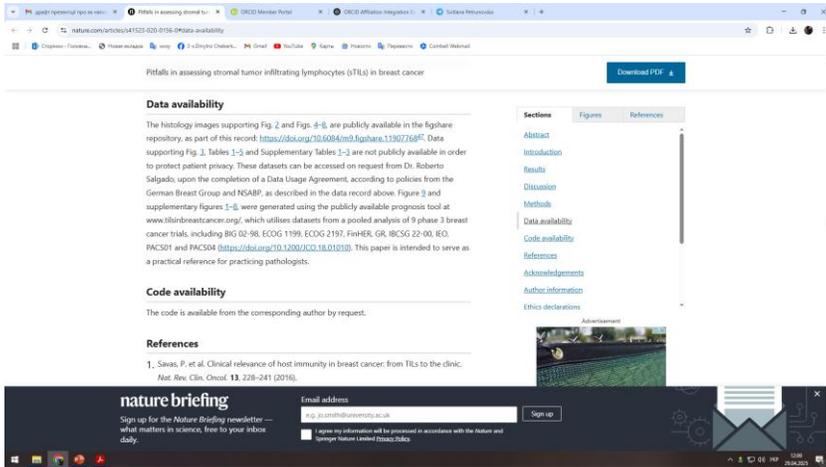
<https://ludwig.guru/>

The screenshot shows the Ludwig AI website interface. At the top left, the logo 'ludwig.guru' is visible. In the top right, there are 'Sign in' and 'Sign up for free' buttons. Below the navigation, there are five icons: a magnifying glass (Search), a pencil (Rewrite), a document with a checkmark (Translate), a book (Library), and a document with a pencil (Editor). The main content area features a search bar with the text 'It will come in handy soon'. Below the search bar, there are three sections: 'AI FEEDBACK' with a green checkmark and text explaining the sentence is correct; 'EXACT (1)' with a blue dot and a link to 'The New Yorker'; and 'SIMILAR (27)' with a yellow dot and two links to 'The New York Times' and 'The Economist'.

<https://chat.openai.com/>

The screenshot shows the ChatGPT interface. At the top, the title 'ChatGPT' is centered. Below the title, there are three columns: 'Examples' with a lightbulb icon, 'Capabilities' with a lightning bolt icon, and 'Limitations' with a warning triangle icon. Each column contains a list of items. Below these columns is a text input field with the placeholder 'Send a message.' and a 'Free Research Preview' disclaimer at the bottom. On the left side, there is a sidebar with a list of chat history items. At the bottom, there are browser tabs and a 'Feedback' button.

Заява щодо доступу до даних

Заява про доступність даних є ключовим елементом відкритої науки, що забезпечує прозорість, відтворюваність та довіру до результатів дослідження. Вона дозволяє читачам і рецензентам отримати доступ до мінімального набору даних, необхідного для перевірки, інтерпретації та повторного використання результатів дослідження.

Чому важлива заява про доступність даних у науковій статті?

- ✓ **Прозорість** — читачі розуміють, які дані лежать в основі дослідження.
- ✓ **Відтворюваність** — інші науковці можуть перевірити результати або використати дані для нових досліджень.
- ✓ **Довіра до науки** — відкриті дані підвищують наукову доброчесність.
- ✓ **Довготривалий доступ** — розміщення в репозиторіях (Zenodo, Figshare тощо) гарантує збереження та можливість цитування.
- ✓ **Підтримка відкритої науки** — відповідає вимогам провідних видавців, зокрема Nature Portfolio.

У академічному письмі «заява щодо доступу до даних» (англ. data access statement) — це обов'язковий або рекомендований елемент наукової публікації, у якому автор(и) пояснюють, де зберігаються дані, що лежать в основі дослідження, і як до них можна отримати доступ.

Використання ШІ в академічному письмі

Можливі напрями використання

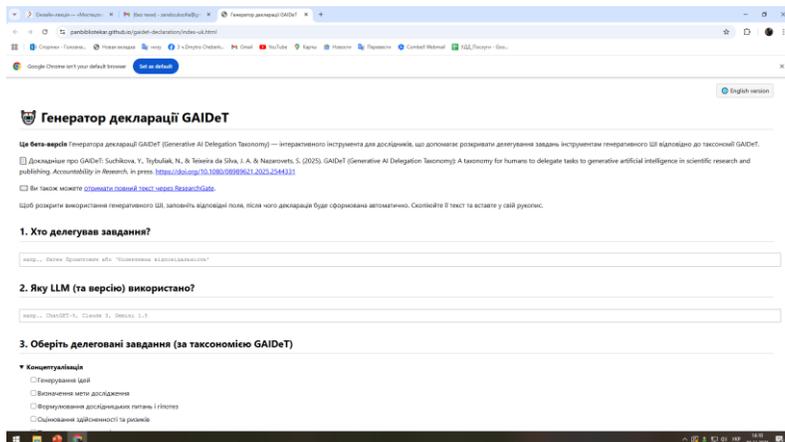
- ✓ **Пошук і узагальнення джерел:** інструменти ШІ допомагають знаходити релевантні публікації, систематизувати результати та створювати аналітичні огляди.
- ✓ **Редагування тексту:** перевірка граматики, стилю, академічного тону, ясності викладу.
- ✓ **Оформлення посилань:** автоматичне створення бібліографій за стандартами (APA, MLA, Chicago тощо).
- ✓ **Візуалізація даних і формування гіпотез:** аналітичні моделі можуть підтримувати наукове мислення, але не підмінити його.

Етичні принципи використання

Використання ШІ має бути відповідальним, прозорим і задекларованим.

Основні принципи:

- ✓ **Декларація використання:** автор повинен вказати, які саме інструменти ШІ застосовувалися (наприклад, для редагування тексту або генерації ідей).
- ✓ **Авторство:** ШІ не може вважатися співавтором, оскільки не несе відповідальності за зміст.
- ✓ **Оригінальність:** дослідник має гарантувати, що текст не містить плагіату, а отримані результати є результатом його власного інтелектуального внеску.
- ✓ **Конфіденційність:** не слід вводити у ШІ конфіденційні або неопубліковані дані без дозволу.

[Генератор декларації GAIDeT](#)

**ДЯКУЮ
ЗА
УВАГУ!**

Контакти:

zerebcuksofia@gmail.com